

Maarit Jokinen

STARTTIRAHAN MERKITYS
MUUSIKOLLE

Liiketalouden koulutusohjelma
2015

STARTTIRAHAN MERKITYS MUUSIKOLLE

Jokinen, Maarit
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Marraskuu 2015
Ohjaaja: Varpelaide, Heidi
Sivumäärä: 38
Liitteitä: 1

Asiasanat: Starttiraha, yrittäjyys, yrittäjät, muusikot

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli muodostaa kattava teoreettinen tietopaketti starttirahasta. Opinnäytetyössä kerrottiin perustietoa starttirahasta, käsiteltiin starttirahan myöntämisen edellytyksiä ja esteitä sekä selvitettiin starttirahan hakemiskäytäntöjä ja starttirahan määrää. Aihetta käsiteltiin erityisesti muusikkoyrittäjän näkökulmasta.

Opinnäytetyön teoriaosassa tutkittiin starttirahaan liittyvää lainsäädäntöä ja kirjallisuutta. Lisäksi selvitettiin yrittäjyyteen liittyviä käsitteitä kirjallisuuden perusteella ja pohdittiin muusikkoyrittäjyyden erityispiirteitä.

Opinnäytetyön empiriaosuus toteutettiin kvalitatiivisena tutkimusmenetelmänä kyselyn avulla. Muusikkoyrittäjiltä kysyttiin heidän henkilökohtaisia kokemuksiaan yrittäjyyteen ja starttirahaan liittyvistä asioista.

Kyselyn perusteella voidaan todeta, että starttirahaa pidetään tärkeänä yrittäjyyden tukimuotona. Starttirahan olemassaolo tunnetaan ja sitä suositellaan aloittavalle yrittäjälle.

THE IMPORTANCE OF START-UP GRANT TO MUSICIANS

Jokinen, Maarit

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Business Administration

November 2015

Supervisor: Varpelaide, Heidi

Number of pages: 38

Appendices: 1

Keywords: Start-up grant, entrepreneurship, entrepreneurs, musicians

---

The aim of this study was to establish a comprehensive theoretical information package of start-up grant. The basic information on start-up grant was introduced in the thesis, it examined the conditions and obstacles to the granting of start-up grant, and dealt with start-up grants application protocols and the amount of start-up grant. The matter was discussed in particular with the musician entrepreneur's point of view.

The start-up grant, legislation and literature were examined in the theoretical part of the thesis. In addition, we have studied the concepts of entrepreneurship on the basis of literature and discussed the special features of the musician entrepreneurship.

The empirical part of the thesis was carried out as a qualitative research survey. Musician entrepreneurs were asked about their personal experiences with issues relating to entrepreneurship and start-up grants.

On the basis of this survey it can be concluded that start-up grant is considered as an important form of support for entrepreneurship. Start-up grant is now better known and is recommended for starting entrepreneurs.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA MENETELMÄT.....	6
2.1	Opinnäytetyön tavoite.....	6
2.2	Teoreettinen viitekehys.....	6
2.3	Käytettävät menetelmät ja aineiston kerääminen	8
3	MUUSIKKO YRITTÄJÄNÄ.....	10
3.1	Muusikon määritelmä	10
3.2	Yrittäjyys.....	11
3.2.1	Yritysmuodot	12
3.2.2	Yrityksen perustaminen.....	15
3.3	Freelance-muusikot.....	19
3.4	Muusikkoyrittäjyyden erityispiirteet.....	19
3.5	Työ- ja elinkeinoministeriön tarjoamat etuudet yrittäjille	23
4	STARTTIRAHA	25
4.1	Starttirahan perusteet	25
4.2	Starttirahan myöntämisen edellytykset	26
4.3	Starttirahan myöntämiset esteet	26
4.4	Starttirahan hakeminen	27
4.5	Starttirahan määrä	28
5	KYSELYN TULOKSET.....	29
5.1	Teema 1 – Yleistä yrittäjyydestä.....	29
5.2	Teema 2 – Starttirahan merkitys	30
5.3	Teema 3 – Starttirahan hakeminen ja saaminen	30
5.4	Teema 4 – Yrittäjän ja muusikon rooli	31
5.5	Teema 5 – Yleiset neuvot	32
6	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	33
	LÄHTEET.....	37
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni liittyy julkishallintoon ja julkishallinnon tukimuotoon. Työni tarkoitus on selvittää alkavalle yrittäjälle starttiraha, starttirahan tarkoitus ja starttirahan saamisen perusteet. Työni tarkoitus on avata starttiraha ja sen sisältö. Aloittava yrittäjä voi työni perusteella miettiä ja selvittää omaa mahdollisuuttaan starttirahan saamiseen. Opinnäytetyöni hyötynä on, että aloittava yrittäjä saa opinnäytetyöstäni kattavan tietopaketin starttirahasta.

Taloudellinen epävarmuus vaikeuttaa monen yrittäjäksi haluavan aikeita. Taloudellinen riski saattaa tuntua liian korkealta. Valtion tuki on monelle aloittavalle yrittäjälle ehdoton edellytys. Keskityn tässä opinnäytetyössäni starttirahaan ja erityisesti starttirahan merkitykseen muusikon yrittäjyydessä. Aloittavalla yrittäjällä on varsinkin yrittäjyyden alkuvaiheessa paljon virallisia asioita, jotka pitää hoitaa, jotta yritystoiminnan voi aloittaa. Yritystoiminnan rahoittaminen on yksi tärkeistä edellytyksistä yrityksen taloudellisen tasapainon saavuttamiseksi. Haen opinnäytetyölläni vastausta siihen, kuinka starttiraha palvelee aloittavan yrittäjän yritystoimintaa.

Halusin selvittää erityisesti nuorten muusikkoyrittäjien kokemuksia starttirahasta ja yrittäjyydestä. Haastattelin kolmen muusikkoa, jotka omalla ahkeralla työllään työllistävät itsensä. He toteuttavat omaa musikaalista lahjakkuuttaan ja osaamistaan omissa töissään. Toivon näiden muusikoiden esimerkkien kannustavan tulevia nuoria muusikkoyrittäjiä tarttumaan rohkeasti yrittäjyyden mahdollisuuksiin ja haasteisiin.

2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA MENETELMÄT

2.1 Opinnäytetyön tavoite

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on käsitellä starttiraha niin, että se terminä selkiytyy ja starttirahan merkitys avautuu. Käsittelen asiaan liittyvää lainsäädäntöä. Selvitän kenelle starttiraha on tarkoitettu ja mihin tarkoitukseen. On tärkeä tietää myös starttirahan suuruus ja tuen kesto aika. Starttirahan saamisen edellytykset ja esteet on tarkoin määriteltä julkista työvoima- ja yrityspalvelua koskevassa laissa. Opinnäytetyön tuloksena syntyy kattava teoreettinen tietopaketti starttirahasta.

Opinnäytetyölläni pyrin vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Mikä on starttiraha ja kenelle se on tarkoitettu?
2. Onko starttiraha tuki vai laina? Pitääkö se maksaa takaisin?
3. Kuka maksaa starttirahan?
4. Minkä suuruinen starttiraha on ja kuinka kauan sitä saa?
5. Mitkä ovat starttirahan saamisen edellytykset ja esteet?
6. Mikä on starttirahan merkitys?

2.2 Teoreettinen viitekehys

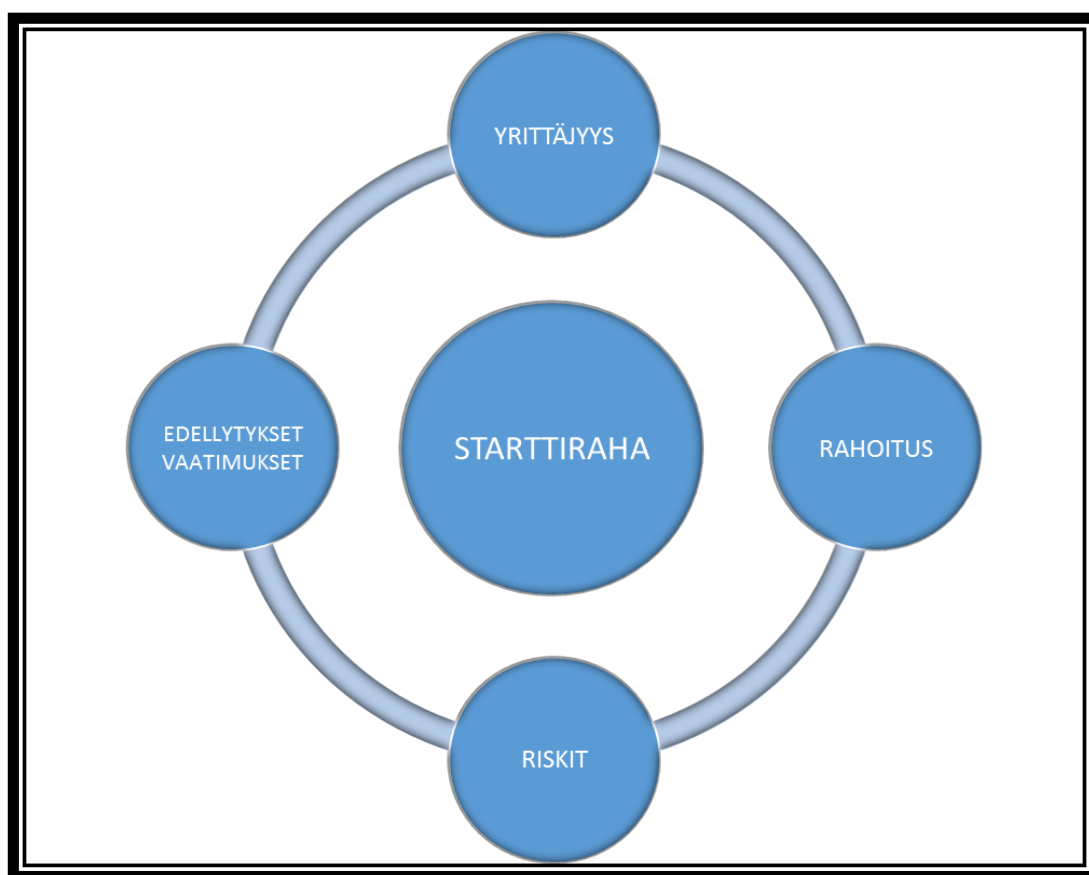
Kun tutkimusongelma on tarkkaan rajattu, kerätään rakennusaineiksi viitekehystä varten. Mietitään, mitkä teoriaan pohjautuvat osa-alueet ovat oleellisia asian kannalta. Määritellään tutkimukseen liittyvät oleelliset käsitteet. Tarvittaessa analysoidaan aiheesta julkaistuja tutkimuksia. Viitekehys saadaan, kun ilmiö sijoitetaan tutkittavan asian yhteyksiin. Viitekehys ohjaa tutkimuksen empiiristä työtä yhdistäen samalla teoreettisen ja empiirisen osan kiinteäksi kokonaisuudeksi. Tutkimuksen teoreettisen osan tavoitteena on tutkimuskysymykseen vastaaminen. Selittävässä tutkimuksessa esitetään usein teoriaan pohjautuvia hypoteeseja eli perusteltuja olettamuksia. Niiden paikansapitävyys tutkitaan empirian avulla. Viitekehyksellä on selkeä merkitys aineiston

keräämisessä, tulosten analysoinnissa ja tulkinnassa sekä tulosten raportoinnin jäsentämisessä. (Heikkilä 2001, 26.)

Määrittelen starttirahan perusteisiin liittyviä käsitteitä. Starttiraha pohjautuu yrittäjyyteen. Kirjoitan, mitä on yrittäjyys ja käsittelen eri yritysmuotoja. Yrittäjän ominaisuudessa perustetaan yritys ja aloitetaan liiketoiminta. Julkinen raha tukee yrittäjyyttä. Käytän työssäni esimerkkinä muusikkoa, kirjoitan freelance-muusikoista ja kuvaan muusikkoyrittäjyyden erityispiirteitä. Aloittavan yrittäjän keskeisiä asioita ovat rahoituksen riittävyys ja rahoituksen järjestäminen. Rahoitusmuotoja ovat mm. tulorahoitus, oma rahoitus, vieras rahoitus, avustukset ja tuet. Starttiraha on julkinen tuki ja yksi julkisen rahoituksen muoto.

Aloittavan yrittäjän on tärkeää turvata oma toimeentulonsa yritystoiminnan perustamis- ja vakiinnuttamisvaiheessa. Yrittäjän on tärkeää tunnistaa yritystoiminnan riskejä. Yrittäjäksi ryhtyvän on tärkeää tiedostaa omat edellytyksensä ja vaatimuksensa yrittäjyyteen liittyen. Starttirahalla on myös omat edellytyksensä ja vaatimuksensa. Opin näytetyöni on kattavana tietopakettina kooste starttirahan määritelmästä ja perusteista.

Seuraava kuvio esittää teoreettisen viitekehyksen pääpiirteittäin (Kuvio 1. Teoreettinen viitekehys).

Kuvio 1. Teoreettinen viitekehys

2.3 Käytettävät menetelmät ja aineiston kerääminen

Tämä tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen. Tutkimuksen tarkoitus on asettaa kysymyksiä ja pohtia ratkaisuja ja vaihtoehtoja. Aineistoa voidaan kerätä kyselyllä. Kysely on survey-tutkimuksen keskeinen menetelmä. Tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelmä on kysely, jossa on ainoastaan avoimia kysymyksiä. Survey tarkoittaa sellaista kyselyn, haastattelun ja havainnoinnin muotoa, jossa aineiston keruu tapahtuu standardoidusti. Kohdehenkilöt kuuluvat tiettyyn perusjoukkoon. Kysymykset esitetään kaikille vastaajille täsmälleen samalla tavalla. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 182.)

Kyselytutkimuksen etu on laajan tutkimusaineiston keruu. Tutkimus voidaan toteuttaa monen henkilön otoksena. Kaikilta vastaajilta kysytään samaa asiaa. Kyselymenetelmän tehokkuus säästää tutkijan aikaa ja työtä. Huolellisesti suunnitellun lomakkeen

ansiosta aineisto on mahdollista käsitellä tallennettuna ja analysointi voidaan suorittaa tietotokoneella. Aikataulu ja kustannukset on helposti määriteltävissä. Tulosten tulkinta saattaa aiheuttaa ongelmia. (Hirsjärvi ym. 2004, 184.)

Kyselytutkimuksella on selkeitä heikkouksia. Aineisto saattaa olla pinnallinen. Kyselyn avulla ei ole mahdollista varmistua vastaajien kyselyyn kohdistamastaan suhtautumistavasta. Vastaajien huolellisuudesta ja rehellisyydestä ei voida varmistua. Vastaamattomuus voi myös nousta suureksi, mikä on haitta tutkijan kannalta. (Hirsjärvi ym. 2004, 184.)

Kysymyksiä voidaan muotoilla monella eri tavalla. Yleisimmin käytetyt tavat ovat avoimet kysymykset, monivalintakysymykset ja asteikkoihin eli skaaloihin perustuvat kysymystyypit. Avoimissa kysymyksissä esitetään vain kysymys. Vastausta varten jätetään tyhjä tila. Monivalintakysymyksissä on annettu valmiit numeroidut vastausvaihtoehdot. Vastaajaa rastittaa tai rengastaa valmiin vastausvaihtoehdon tai useita vaihtoehtoja kyselyssä annetun ohjeen mukaisesti. Asteikkoihin eli skaaloihin perustuvassa kysymystyypissä esitetään väittämiä ja vastaaja valitsee mieleisensä väittämän. Asteikot on yleisimmin määriteltä 5- tai 7-portaisiksi ja vaihtoehdot muodostavat skaalan nousevasti tai laskevasti. (Hirsjärvi ym. 2004, 184–185.) Kyselyssäni on vain avoimia kysymyksiä. Kysymyksiä on 11 kappaletta.

Avoin kysymys mahdollistaa sen, että vastaaja voi sanoa oman henkilökohtaisen mielipiteensä. Monivalintatyypiset kysymykset pakottavat vastaajat valmiiksi annettuihin vaihtoehtoihin. Avoimia kysymyksiä kritisoidaan siitä, että ne tuottavat sisällöltään kirjavaa ja epäluotettavaa tietoa, joita on vaikea käsitellä ja koodata. (Hirsjärvi ym. 2004, 190.) Kyselyni tarkoitus on saada vastaajien henkilökohtaiset mielipiteet esiin. Kysely lähetettiin tarkoituksellisesti vain muutamille henkilöille, koska tuloksia ei koodata, vaan niistä tehdään kirjallinen yhteenveto. Käsittelin vastaukset ainutlaatuisina.

Opinnäytetyön teoriaosuus pohjautuu kirjallisuuteen ja faktatietoihin. Lait ja asetukset luovat pohjan tiedolle. Muu teoriaosuus on kerätty kirjallisuudesta. Teoriaosuudesta on tarkoitus koostua informatiivinen kokonaisuus.

Suoritin tutkimukseni niin, että tein lomakkeelle kysymykset teemoittain. Lähetin kyselyn sähköpostilla vastaajille ja he palauttivat vastauksensa sähköpostilla. Tarkoitukseni oli kysyä muusikkoyrittäjiltä heidän henkilökohtaisia kokemuksiaan. Kysely sovitettiin 4 muusikkoyrittäjän kanssa, mutta kyselyyn vastasi 3 henkilöä. Kyselyn vastaajista 1 henkilö on saanut starttirahan ja 2 henkilöä ei ole saanut starttirahaa. Teemakyselyn avulla kartoitin yrittäjyyttä, starttirahan merkitystä ja starttirahan hakemista. Kyselyssä käsitellään yrittäjän ja muusikon rooleja. Muusikot antoivat myös neuvoja tulevalle nuorelle muusikkoyrittäjälle.

3 MUUSIKKO YRITTÄJÄNÄ

3.1 Muusikon määritelmä

Muusikko voidaan määritellä monella tavoin. Muusikko on musiikin esittäjä, joka on yleisimmin ammattisoittaja. Muusikko voi olla tanssi- tai orkesterimusiikin esittäjä. Muusikko voidaan kuvata myös amatöörimuusikkona. (SuomiSanakirja.fi -portaalin www-sivut 2015.) Kielitoimiston sanakirja määrittelee muusikon samalla tavoin.

Muusikko on esiintyvä taiteilija, ammattitaitoinen soittaja tai säveltäjä. Muusikko on musiikkia tekevä tai esittävä henkilö. (RedFoxsanakirja.fi -portaalin www-sivut 2015) Kuka tahansa musiikkia esittävä tai tuottava henkilö voi sanoa olevansa muusikko. Muusikko voi olla ammattitutkinnon suorittanut henkilö tai itseoppinut henkilö. Muusikko voi toteuttaa musiikin esittämistä päätoimisena ammattina tai harrastustasolla palkkaa vastaan tai palkatta.

Suomessa on laaja-alainen musiikin koulutus, johon panostetaan merkittävästi. Kunnilla on pääpaino koulutuksen järjestämisessä. Peruskoulujen tuntiopetus sisältää musiikinopetuksen. Musiikkikoulutuksen ja -kasvatuksen aloittaminen varhaisessa vaiheessa luo pohjan kehittyä hyväksi muusikoksi. Peruskoulun ja konservation jälkeen musiikon opintoja voi jatkaa korkeakouluopetukseen saakka. Suomen korkeimmas as-

teen musiikkiyliopisto on Sibelius-Akatemia, joka on hyvin tunnettu myös kansainvälisesti. Sibelius-Akatemiasta valmistuvien muusikoiden taitoja arvostetaan kansainvälisellä tasolla. Lisäksi musiikkia voi opiskella ja harrastaa seurakuntien ja kuntien järjestämässä opetuksessa esimerkiksi musiikkileikkikouluissa ja musiikkiopistossa. Yksityistä opetusta on myös saatavilla. (Tolppanen & Tuomainen 2012, 25.)

3.2 Yrittäjyys

Suomen perustuslain mukainen perusoikeus on oikeus työhön ja elinkeinovapaus. Laki määrittää, että jokaisella henkilöllä on oikeus hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Julkisen vallan tehtävänä on työllisyyden edistäminen ja pyrkimys siihen, että jokaiselle kansalaiselle turvataan oikeus työhön. (Perustuslaki 731/1999, 18 §.)

Perinteisin yrittäjyyden muoto on ns. pienimuotoinen yritystoiminta, jossa yrityksen omistaja tai omistajat ovat kiinteästi mukana yrityksen toiminnassa. Yrittäjä antaa tällöin yritykselleen omat kasvonsa. Yrittäjä voi toimia yksin tai yhdessä sukulaistensa tai yrittäjäkumppaniensa kanssa. Yrittäjä on tapauksessta riippuen yksinyrittäjä, tiimiyrittäjä tai perhe- tai sukuyrittäjä. Yrittäjä on henkilö, jonka vastuulla on yrityksen omistajavalta. Näin yrittäjään kohdistuu myös omistajan vastuu. (Viitala & Jylhä 2013, 27.)

Palkkatyön ja yritystoiminnan rajat ovat osittain hämärtyneet. Monet henkilöt toimivat osa-aikayrittäjinä perinteisen palkkatyön ja yrittäjyyden välimaastossa. Monet työllistävät itsensä freelancereina ja heidän työpanoksensa kohdistuvat useille eri työnantajille. Ammatinharjoittajan yritystä voidaan pitää työyrityksenä. Työyritys voi kehittyä ja laajentua liikeyritykseksi. Tällöin yrityksen tulot muodostuvat muistakin kuin tunti- ja urakkakorvauksista. (Viitala & Jylhä 2013, 27.)

Yrittäjyyden lähtökohtana voidaan pitää mahdollisuuksien havaitsemista ja niihin tarttumista. Jokainen uusi yritys pohjautuu henkilön haaveeseen, unelmaan tai ideaan.

Loppu onkin vuorostaan osaamista, työtä ja mahdollista onnea. Ei riitä pelkästään mahdollisuuksien huomaaminen ja niihin tarttuminen. Mahdollisuuksia hyödyntävään toimintaan on päämäärätietoisesti kyettävä tarttumaan. Menestyvän yrittäjyyden taustalla on usein vahva osaaminen. (Viitala & Jylhä 2013, 34.)

Yrityksen tärkeimpänä tavoitteena voidaan pitää kannattavuutta. Kannattavuus takaa yrityksen jatkuvuuden. Menestyvällä yrityksellä on mahdollisuus tuotannon laajentamiseen ja siten täyttää sidosyhmien odotukset. Omistajat edellyttävät yritykseen sijoittamiensa pääomien tuottavan tuotoa. Työntekijät odottavat turvallista työpaikkaa. Alihankkijat ja asiakkaat odottavat luotettavaa liikekumppania. Yhteiskunta odottaa pysyvää ja vakaata veronmaksajaa ja työllistäjää. (Hänninen, Liuskari & Suonio 2005, 33.)

Menestyvä yrittäjyys luo uutta liiketoimintaa, toimii tehokkaasti ja kannattavasti ottaen huomioon asiakkaiden tarpeet ja odotukset sekä toimii lakien ja määräysten mukaan. Lisäksi yrittäjyydessä tulisi toimia vastuullisesti myös sosiaalisessa ja ekologisessa mielessä. Vahva kokonaisnäkemys yrityksen toiminnasta pohjautuu vahvaan liiketoimintaosaamiseen. (Viitala & Jylhä 2013, 15.)

3.2.1 Yritysmuodot

Oikeusjärjestyksemme mukaan elinkeinotoimintaa voidaan harjoittaa monella eri yritysmuodolla. Vapaus valita yritysmuoto pohjautuu elinkeinovapauteen. Yritysmuodon valintaan vaikeuttavia tekijöitä on mm. toiminnan laatu, toiminnan laajuus ja mahdollinen tuleva laajentuminen, mukaan lähtevien yrittäjien lukumäärä, toimintaan sijoitettavan pääoman määrä, riskinoton valmius ja verotus. Verotus kohtelee eri yritysmuotoja eri tavoin. Yritysmuoto vaikuttaa omistajien vastuuseen yrityksen sitoumuksista. Joissakin yritysmuodoissa omistaja kantaa henkilökohtaisen vastuun yrityksen toiminnasta, kun toisessa yritysmuodoissa vastaavasti yritys vastaa vain itse tekemistään sitoumuksista. Yrittäjä voi toimia yksinään tietyissä yritysmuodoissa ja vastaavasti toisissa vaaditaan vähintään kaksi osakasta. (Numminen & Ohvo 2007, 74–75.)

Suomessa eri yritysmuodot eroavat toisistaan mm. suhteessa yrittäjän tai yrittäjien vastuuseen, laajuuteen, omistajien lukumäärään ja verotukseen. Yritysmuodon valintaan vaikuttavat useat tekijät. Perustajien lukumäärä, toiminnan vaatima rahoituksen määrä ja verotus ovat merkittäviä tekijöitä valittaessa yritysmuotoa. Yritysmuotoa on mahdollista muuttaa yrityksen kasvettua. (Niskanen & Niskanen 2013, 13.)

Yksinkertaisin yritysmuoto on yksityinen elinkeinoharjoittaja eli yksityisliike eli toiminimi. Yksityisliikkeenä on luonnollinen henkilö, eikä yhtiö. Elinkeinoharjoittaja vastaa henkilökohtaisella omaisuudellaan yrityksensä nimissä tekemistään sitoumuksistaan. Näin ollen myös liikkeen nimissä tehdyt sitoumukset sitovat häntä henkilökohtaisesti. Elinkeinoharjoittaja toimii ainoana yrittäjänä yrityksessään. Hänellä on kuitenkin oikeus palkata työntekijöitä. (Numminen & Ohvo 2007, 75.)

Laki ei edellytä erityisiä säännöksiä yksityisen elinkeinoharjoittajan toiminnan järjestämisestä. Yritykseen sijoitettavaa alkupääomaa ei edellytetä. Yksityisliike soveltuu erityisesti pienimuotoisen elinkeinotoiminnan harjoittamiseen, jonka omistajaan kohdistuu kirjanpitovelvollisuus. Verotuksessa tulos on yrittäjän tuloa, joten yritys ei ole näin ollen itsenäinen verovelvollinen. (Numminen & Ohvo 2007, 75.)

Muusikon yleinen yritysmuoto on toiminimi. Muusikko on hyvin usein yrittäjä pakon sanelemana. Muusikon on järkevää yhtiöittää toimintansa, jotta virallinen asioiden hoito helpottuu ja nopeutuu. Laskutuksen järjestäminen yrityksen kautta helpottaa esiintymispalkkioiden laskuttamista ja saamista ja siten nopeuttaa rahan kiertoa. Rahan kierron nopeutuminen on tärkeä taloudellinen asia jokaiselle yrittäjälle.

Henkilöyhtiöihin kuuluu avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö. Yksityisliikkeestä poiketen henkilöyhtiö on oikeushenkilö ja siten omistajistaan erillinen oikeussubjekti. Laki avoimista yhtiöistä ja kommandiittiyhtiöistä säätelee henkilöyhtiöitä. (Numminen & Ohvo 2007, 75.)

Avoin yhtiö muodostuu vähintään kahdesta yhtiömiehestä. Yhtiömiehet tekevät yhtiösopimuksen, jossa määritellään yhtiömiesten yritykseen sijoittama pääoma ja muut sovitut asiat. Muita sovittuja asioita ovat esimerkiksi yrityksen tilintarkastus sekä

yhtiömiesten välinen voiton- tai tappionjako. Toimivallan ja vastuusuhteiden taustalla on yhtiömiesten välinen suuri luottamus ja yhteistyökyky, joten avoimet yhtiöt ovat yleisimmin perheyhtiöitä. (Hänninen ym. 2005, 39.)

Yhtiömiehet vastaavat henkilökohtaisella omaisuudellaan yrityksen sitoumuksista, vaikka liiketoiminnan omaisuus on yhtiön nimissä. Yhtiömiehet ovat vastuussa myös toistensa solmimista sitoumuksista. Verotuksessa avointa yhtiötä ei käsitellä erillisenä yhtiönä. Saatu voitto jaetaan yhtiösopimuksen mukaisesti omistajille. Omistajat maksavat voitosta veroa henkilökohtaisesti ansiotulo- ja pääomaveroina kuten elinkeinonharjoittajat. (Hänninen ym. 2005, 39–40.)

Kommandiittiyhtiö muistuttaa hyvin paljon avointa yhtiötä. Suurin ero on se, että kommandiittiyhtiöllä voi olla vastuunalaisia ja äänettömiä yhtiömiehiä. Kommandiittiyhtiö vaatii vähintään kaksi perustajaa, joista toisen on oltava vastuunalainen yhtiömies. Vastuunalaisen yhtiömiehen asema on sama kuin yhtiömiehellä, joka on avoimessa yhtiössä. Äänettömillä yhtiömiehillä ei ole oikeutta osallistua yrityksen päätöksentekoon. He eivät siten vastaa henkilökohtaisilla omaisuuksillaan yrityksen velvoitteista. Äänetön yhtiömies menettää korkeintaan yritykseen sijoittamansa summan yrityksen sitoumusten johdosta. Kommandiittiyhtiön verotus vastaa avoimen yhtiön verotusta. (Hänninen ym. 2005, 40.)

Yleisimmin käytetty yhtiömuoto on osakeyhtiö, koska se soveltuu erityyppisille yrityksille. Osakeyhtiö on pääomayhtiö. Osakkeenomistajat sijoittavat pääomapanoksensa, jotka merkitään osakkeisiin. Osakkeiden merkitsijät merkitsevät osakkeita nimiinsä maksamalla yhtiön osakkeet ja näin heistä tulee osakkeenomistajia. Yhtiön osakepääoma muodostuu maksetuista pääomapanoksista. Osakeyhtiön ylintä päätäntävaltaa kantaa yhtiökokouksen osakkeenomistajat. Osakkeenomistajien päätösvalta pohjautuu heidän omistamiensa osakkeiden määrään. (Numminen & Ohvo 2007, 85.)

Osakkeenomistajat eivät vastaa yhtiön velvoitteista henkilökohtaisesti vaan vain sijoittamiensa pääomien määrällä. Yhtiön varojen käyttöä rajoitetaan lainsäädännössä, koska velkojilla ei ole mahdollisuutta periä yhtiön velkoja omistajilta. Osakeyhtiölaki suojaa velkojia. (Numminen & Ohvo 2007, 85.)

Osuuskunta on jäsentensä muodostama taloudellinen yhteenliittymä. Osuuskunnalla on oltava vähintään kolme jäsentä. Jäsenillä on osakeyhtiön jäseniin verrattava rooli. Jäsenet maksavat osuuskunnalle pääomaksi muodostuvaa jäsenmaksua. Jäsenmaksua voidaan verrata osakeyhtiön osakepääomaan. Osuuskunnan jäsenet vastaavat vain jäsenmaksujensa osuudella osuuskunnan sitoumuksista. Osuuskunnan ylin päätösvalta on osuuskuntakokouksella. Suurissa osuuskunnissa jäsenillä on mahdollisuus valita vaaleilla edustajisto, joka päättää osuuskunnan asioista. (Hänninen ym. 2005, 41.)

Osuuskunta makssa yhteisöveroa samoin kuin osakeyhtiö. Osuuskunta palauttaa jäsenilleen osan varoistaan eli ns. ylijäämistään. Palautettavaan määrään vaikuttaa jäsenen osuuskunnan toimintaan liittyvä panos kuten palvelujen käyttö. Palautus suoritetaan rahana tai mahdollisina jäsenalennuksina. (Hänninen ym. 2005, 41.)

3.2.2 Yrityksen perustaminen

Yrityksen perustaminen pohtautuu yleensä haluun ja tahtoon toimia yrittäjänä. Yrittäjäksi lähdetään tietoisien valinnan kautta. Asiaa kannattaa harkita huolella ja kypsytellä rauhassa. Vaihtoehtojen vertailu on suositeltavaa ennen kuin tekee yrityksen perustamispäätöksen. Tärkeä miettimisen aihe on oma soveltuvuus riskien ottamiseen ja itsenäiseen toimintaan. Hyvä ja toimiva liikeidea on yritystoiminnan perusta. Yritystoiminnan aloittaminen ja yrityksen menestyminen on riippuvainen liikeidean tasosta. Liikeidea kuvaa yrityksen menestymisen ja rahan ansaitsemisen tapaa valitulla toimialalla. (Holopainen 2012, 12.)

Rahoituksen järjestäminen on erittäin tärkeää aloittavalle yrittäjälle. Yritys tarvitsee rahaa käyttöomaisuutta varten kuten toimitilaan, koneisiin ja laitteisiin. Yleensä käytöpääomaa tarvitaan toiminnan pyörittämiseen, kuten palkkojen ja raaka-aineiden maksamiseen. Tulorahoitus muodostuu yrityksen myyntituloista ja muista tuloista. Tulorahoituksella yritys maksaa palkat, raaka-aineet, velkojen korot, verot ja omistajien osingot. Tulorahoituksen ylimenevällä osalla yritys voi laajentaa toimintaansa ja lyhentää velkojaan. (Hänninen ym. 2005, 43.) Muusikon laitteistoa ovat esimerkiksi soittimet, mikrofoni, vahvistimet, äänentoistolaitteet ja äänityslaitteet.

Uuden yrityksen perustaminen edellyttää yleensä omistajan sijoitusta yritykseen. Yrityksen oma pääoma on omistajan sijoitus. Omistaja saa sijoituksensa pois yrityksestä vain myymällä yrityksen tai yrityksen osia. Omistajan tekemät sijoitukset ja omistajan yritykseen jättämät voitot kartuttavat omaa pääomaa. Yritykselle on tärkeää, että sillä on riittävän suuri oma rahoitus. Yrityksen vakavaraisuus muodostuu yrityksen omasta pääomasta. Vakavarainen yritys ei ole riippuvainen velkojien esittämistä vaatimuksista. Runsaasti omaa pääomaan omaavalla yrityksellä on hyvä asema neuvotella tarvittaessa luottoa, kun rahoitustausta on vakaalla pohjalla. (Hänninen ym. 2005, 43.)

Yritys ei välttämättä selviydy menoistaan tulorahoituksella ja omalla pääomalla. Yritys joutuu mahdollisesti hankkimaan vierasta pääomaa ottamalla lainaa pankilta tai vakuutusyhtiöltä. Riskipitoisia luottoja myöntävät valtion omistamat eritysluottolaitokset. Pääomasijoittajat sijoittavar riskirahaa pääomapulasta kärsiviin yritykseen. Yleensä näiden yritysten tulevaisuus näyttää hyvältä, vaikka niillä on vaikeuksia. (Hänninen ym. 2005, 43.)

Pääomasijoittajan rooli ratkaistaan usein niin, että hän tulee mukaan yrityksen omistajaksi. Sijoittajan on tarkoitus luopua omistuksestaan, kun yrityksen toiminta on saatu vakiinnutettua. Pääomasijoittajalla on todennäköisyys saada hyvä voitto sijoituksessaan toiminnan onnistuessa. Sijoituksen epäonnistumiseen on myös aiheellista varautua. Yritystoiminnan menestymistä ei aina pystytä ennakoimaan ennusteista ja laskelmista huolimatta. (Hänninen ym. 2005, 43.)

Valtio ja kunnat jakavat erilaisia avustuksia ja tukia yrityksille. Aloittavan yrittäjän ja yrityksen kannattaa hakea niitä tukemaan oman yrityksensä kannattavuutta. Avustukset ja tuet ovat hyvin edullisia, koska niitä ei tarvitse maksaa takaisin. Rahoitusjärjestelyissä avustuksen ja tukien hakemista ja saamista ei kannata jättää selvittämättä. Lisätietoja saa oman kunnan paikallisesta Työvoima- ja elinkeinotoimistosta. Kunnan palveluja kannattaa käyttää ja hyödyntää. (Hänninen ym. 2005, 43.)

Yrityksen perustaminen voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen. Ensimmäinen vaihe koostuu valmistelutyöstä. On oleellista löytää liikeidea, jolla on edellytykset kehittyä liiketoiminnaksi ja yritykseksi. Liikeidea jalostetaan liiketoimintasuunnitelmaksi. Tehdään liiketoimintasuunnitelma sekä rahoitus-, kannattavuus- ja myyntilaskelmat yritystoiminnan perustan luomiseksi. Eri rahoitusmuotoihin liittyvissä asioissa saa apua ja neuvoa esimerkiksi pankista. Pankki selvittää sopimuksen mukaisesti eri vaihtoehtoja rahoituksen järjestämiseksi. (Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2015, 9.)

Liiketoimintasuunnitelma on kirjallinen kuvaus liiketoiminnan kokonaisvaltaisesta suunnitelmasta. Liiketoimintasuunnitelmassa esitetään liikeidean käytännön toteuttaminen, yrityksen toimintaympäristö, toimintatavat ja tavoitteet. Ensimmäisen vaiheen valmistelutyössä tehdään mahdollisesti myös markkinointisuunnitelma. Markkinointisuunnitelmassa esitetään markkinointiin ja myyntiin liittyviä yksityiskohtia. (Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2015, 9, 11.)

Rahoituslaskelmassa kuvataan yritystoiminnan perustamisvaiheen rahan tarpeet ja rahan lähteet. Rahan tarve osoittaa liiketoiminnan käynnistämiseen vaadittavat investoinnit. Rahan lähteiden on katettava rahoitustarpeet, jotta rahoitus on tasapainossa. Kannattavuuslaskelmassa kuvataan valittu hintataso ja kate rakenne. Myyntitavoitteen perusteella analysoidaan tavoiteltua myynnin kehitystä. (Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2015, 13–14.)

Riskienhallintaa on tärkeä miettiä ja ennakoida. Yritystoiminnan keskeisiä epävarmuustekijöitä on aiheellista selvittää. Riskien syyt, seuraukset ja merkitykset ovat tärkeitä tunnistaa, jotta riskienhallintaa käsitellään riittävällä vakavuudella. Kokonaisvaltainen riskienhallinta kuvaa yrityksen arvoja, koska riskitekijät voivat vaikuttaa yrityksen menestymiseen. Yritystoiminnan luvanvaraisuuteen liittyvät asiat pitää selvittää. Luvanvaraisia elinkeinona ovat esimerkiksi taksi, vartointiliike ja apteekkitoiminta. (Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2015, 9, 11.)

Toinen vaihe koostuu yrityksen perustamisen teknisestä toteutuksesta. Tässä vaiheessa tutkitaan eri yritysmuotojen vaihtoehtoja ja valitaan yritysmuoto, joka sopii omaan

toimintaan. Tarvittaessa kysytään neuvoja, jos yritysmuodon valinta osoittautuu vaikeaksi. Yritysmuodon valinta kannattaa tehdä huolillisesti yrittäjän ja yrityksen toiminnan edun mukaisesti. Yritykselle on valittava myös virallinen nimi yritysmuodon päättämisen jälkeen. Tämän jälkeen laaditaan perustamisasiakirjat. (Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2015, 9.)

Kolmannessa vaiheessa käynnistetään toiminta. Täytetään perustamisilmoitus ja huolehditaan, että kaikki tarvittavat viralliset tahot saavat siitä oman tieto-osuutensa. Perustamisilmoitus palvelee monta tarkoitusta. Sillä on mahdollista ilmoittautua myös kaupparekisteriin, arvonlisäverolliseksi, ennakoperintärekisteriin ja työnantajarekisteriin. (Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2015, 9.)

Toiminnan käynnistämisen yhteydessä päätetään kirjanpidon ja talousasioiden järjestäminen. Palvelut on mahdollista tehdä itse, palkata henkilökuntaa sitä varten tai ulkoistaa toiminta esimerkiksi tilitoimistoon. Myyntiin ja markkinointiin kannattaa panostaa heti yrityksen perustamisen alkuvaiheessa. Hyvä liikeidea ei kannata pitkälle, jos myynti ei toimi. (Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2015, 9.)

Toisten yrittäjien kanssa kannattaa ehdottomasti verkostoitua. Kuka tahansa henkilökontakti voi olla potentiaalinen asiakas tai tuleva yhteistyökumppani. Yrittäjän tukiverkostoa kannattaa luoda esimerkiksi paikallisen yrittäjäyhdistyksen toiminnan avulla. Vakuutusasiat on aiheellista hoitaa ajan tasalle välittömästi, jotta vakuutus turva on voimassa heti alusta asti. Yrittäjän oma työttömyysturva on tärkeä tunnistaa ja järjestää asia esimerkiksi työttömyyskassaan liittymisellä.

Yrityksen perustaminen sisältää monta eri vaihetta. Vaiheita selvitellään usein samanaikaisesti. Yrityksen perustamiseen löytyy runsaasti kirjallisuutta ja materiaalia. Internetistä löytyy myös paljon tietoa. (Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2015, 9.)

3.3 Freelance-muusikot

Yhden henkilön yritykset voivat tarjota työpanostaan eri tahoille laskua vastaan. He toimivat yrittäjämäisesti myymällä omaa työpanostaan tietyksi ajaksi yrityksille. Tällaisia henkilöitä voidaan kutsua joissakin yhteyksissä freelancereiksi. He eivät ole yrityksessä vakituisesti. He työskentelevät vain esimerkiksi jonkun projektin tai muulla perusteella määritellyn ajanjakson ajan yrityksessä. Tältä pohjalta toimivat esimerkiksi konsultit ja erikoisammattilaiset. (Viitala & Jylhä 2013, 224.)

Suurimman osan suomalaisten muusikoiden toimeentuloista muodostuu monista erilisistä kohteista. Vakituksia kuukausipalkkaisia työpaikkoja on muusikoille hyvin vähän. Poikkeuksena ovat sinfoniaorkesterit, sotilassoittokunnat ja seurakuntien kanttorin työt. Freelanceri on ammatiaan harjoittava muusikko, jolla ei ole vakituista työnantajaa. (Lehtinen 2011, 14.)

Muusikot vierastavat itse freelancerin määrittystä, eivätkä mielellään käytä sitä sanaa. Yleisemmin käytetään määrittäjiä keikkamuusikko, musiikintekijä, artisti tai taiteilija. Jokaisella on oikeus määrittellä oma persoonansa parhaaksi katsomallaan tavalla. (Lehtinen 2011, 14.)

3.4 Musikkoyrittäjyyden erityispiirteet

Musiikkibisneksen ristiriita on se, että pääsääntöisesti alalle tulevat henkilöt eivät tavoittele bisneksen tekoa. Yleensä henkilö on alalla kiinnostuksesta, rakkaudesta tai intohimosta musiikkiin. Päällimmäisenä mielenkiinnon kohteena on musiikki eikä liiketoiminta. Ammattimainen musiikki vaatii taloudelliset edellytykset. Huonon ja suunnittelemattoman liiketoiminnan seurauksena hyvä musiikki ei ehkä tule julkaisuksi tai tallennetuksi. (Ahokas, Nikula & Pesonen 2004, 31.)

Toisena musiikkibisneksen tyypillisenä piirteenä on liiketoiminnan kohdistuminen ihmisten henkisiin aikaansaannoksiin. Tulevaisuuden ennakointi on hankalaa, koska taiteelliset arvot ja kaupalliset käyttökelpoisuudet ovat hyvin häilyviä. Ei ole olemassa

kriteereitä, jotka mittaisivat tuotteen käyttökelpoisuutta. Monilla muilla aloilla näitä kriteereitä vastaavasti on olemassa. Kriteerien puuttumattomuus aiheuttaa helposti epävarmuuden. Tämä puolestaan aiheuttaa sen, että henkilöiden keskinäiset suhteet, luottamus, arvostus ja kunnioitus tai niiden puuttuminen korostuvat. Musiikkibisneksessä korostuu verkostoituminen sekä kontaktien hankkiminen ja ylläpitäminen. Ihmiskeskeisyydellä on suuri merkitys. (Ahokas ym. 2004, 31.)

Musiikkibisneksessä painottuu toimiva ja kehittynyt arvoketju. Vakiintunut verkostoitunut toimijakunta keskittyy muusikon tai artistin uran kehitykseen ja musiikin tuotantoon. Työnjako ja ansaintalogiikka ovat selkeitä. Suuri määrä ammattitoimijoista pitää asemansa ja mahdollisesti vielä kasvattavat merkitystään yhteiskuntamuutosten aikana. Todennäköisesti menestyvä muusikko ei tulevaisuudessa sovi promoottorin kanssa keikkapalkkioitaan, eikä informoi mediaa tulevasta julkaisustaan. Asian hoitaa keikkamyymä ja tiedottaja muusikon puolesta. (Ahokas ym. 2004, 31–32.)

Ammattimuusikko joutuu pakosta tekemään sopimuksia yhteistyökumppaneiden kanssa. Sopimuksia sääntöineen ja vääntöineen koetaan usein sivuseikoiksi ja ammatin varjopuoliksi. Muusikon tulot ovat riippuvaisia sopimuksista. Musiikkiala sisältää paljon erilaista ammattimaista elinkeinotoimintaa. Esimerkkinä on promoottori, manageri, agentuuri, ohjelmatoimisto, festifaali, levy-yhtiö, studio, kustannusyhtiö ja keikkojen tilaaja. Muusikot ovat tekemisissä näiden kaikkien kanssa sopimuksiin liittyvissä asioissa. (Lehtinen 2011, 13.)

Muusikkoon kohdistuu ammattiuran aikana kova paine. Muusikon pitäisi säilyttää työssä sama intohimo kuin ennen ammattiuraa. Samaan aikaan pitäisi neuvotella asioista tiukan ammattimaisesti. Muusikot ovat usein hyvin tietämättömiä sopimusten taustatekijöistä ja omista oikeuksistaan. Harvalla muusikolla on oma manageri. Yleensä muusikko hoitaa itse omat sopimusasiansa. (Lehtinen 2011, 13.)

Muusikon keikkatyö on terminä täysin verrattavissa muissa ammateissa tehtyyn keikkatyöhön. Kun muusikko tekee keikkoja, on hän työnantajaan työsuhteessa oleva työntekijä tai valitsemassaan yritysmuodossa toimiva elinkeinonharjoittaja. Muusikon työstään saama korvaus on työntekijän saama palkka tai yrittäjän saama työkorvaus.

Muusikko voi saada palkan tai työkorvauksen rinnalla myös tekijänoikeuskorvausta. Tekijänoikeuskorvauksella ei ole vaikutusta työ- tai toimeksiantosuhteen luonteeseen. Muusikon on tärkeä tietää keikkasopimusta tehdessään onko hän sopimusosapuolena työntekijänä vai yrittäjänä. (Lehtinen 2011, 49.)

Kuin muusikko toimii työntekijänä, hänellä on henkilökohtainen työsuhte työnantajan kanssa. Työnantaja voi olla esimerkiksi tilaisuuden järjestäjä tai keikkamyyntiyritys. Muusikko toimittaa työnantajalle verokortin keikkapalkan maksua varten. Työnantaja vastaa veron pidättämisestä palkasta ja sosiaaliturvamaksuista huolehtimisesta. . (Lehtinen 2011, 50.)

Kun muusikko toimii yrittäjänä, hän tekee sopimuksen yritysmuodosta riippuen yrityksensä nimissä tai vastaavasti yksityisenä elinkeinonharjoittajana. Yrittäjä laskuttaa työstä maksettavan korvauksen toimeksiantajalta. Muusikkoyrittäjän vastuulla on sosiaaliturvasta ja verotuksesta huolehtiminen. Poikkeuksena on yrittäjä, joka ei ole rekisteröitynyt ennakkoperintäreksiteriin. Yritystoiminnan mukaisesti yrittäjällä on asioista sopimisen vapaus. Samalla yrittäjä kantaa myös vastuun toiminnan epäonnistumisesta. (Lehtinen 2011, 50.)

Keikkasopimuksen osapuolet tietävät, onko muusikko yksittäisen keikkasopimuksen osapuolena työntekijänä vai yrittäjänä. Yleisö ei tiedä keikkasopimuksen oikeudellista luonnetta, eikä asia kuulu yleisölle. Keikkasopimuksen oikeudellisella luonteella ei pitäisi olla mitään merkitystä myöskään esiintymisen suorittamiseen ja toteuttamiseen. (Lehtinen 2011, 50.)

Suomen musiikkialan kokonaistalous oli vuonna 2014 856,2 miljoonaa euroa. Elävän musiikin osuus oli kokonaisuudesta 431,9 miljoonaa euroa. Elävän musiikin osuus jakautuu yksityiseen sektoriin 228,6 miljoonaa euroa, orkestereihin 81,9 miljoonaa euroa, kansallisoopperaan 53,9 miljoonaa euroa, kirkkoon 57,1 miljoonaa euroa ja soitelasmusiikkiin 10,4 miljoonaa euroa. Elävän musiikin rahallisen arvon perustana on käytetty Teoston keräämiä tekijänoikeustuloja yksityissektorin osalta, orkestereiden ja Kansallioopperan vuotuista kokonaisrahoitusta, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon

musiikkiin käyttämiä rahoja sekä sotilasmusiikkia. Seuraava kuvio esittää musiikkialan taloutta Suomessa vuosina 2014 ja 2013. (Koivisto & Luonila 2015, 8, 10.)

	2014	2013	2013-2014
ELÄVÄ MUSIIKKI	431,9	438,8	-1,6 %
Yksityinen sektori	228,6	240,8	-5,1 %
Orkesterit	81,9	78,1	4,8 %
Kansallisooppera	53,9	55,4	-2,7 %
Kirkko	57,1	54,0	5,8 %
Sotilasmusiikki*	10,4	10,4	0,0 %
ÄÄNITTEIDEN VÄHITTÄISMYYNTI (IFPI)	57,8	67,3	-14,1 %
TEKIJÄNOIKEUSKORVAUKSET**	84,2	81,9	2,8 %
Säveltäjät, sanoittajat, sovittajat ja kustantajat (Teosto)**	61,0	60,4	1,0 %
Tuottaja-, taiteilija- ja musiikkikorvaukset (Gramex)	20,5	18,7	10,0 %
Musiikkikustantajat	5,1	5,4	-7,9 %
APURAHAT	24,7	24,4	1,6 %
Yksityisten säätiöiden tuki musiikille*	8,5	8,3	2,6 %
Valtion apurahat (Taite ja OKM)	9,8	9,7	1,5 %
Kuntien avustukset *	4,0	4,0	0,0 %
Musiikin edistämissäätiö**	2,4	2,4	1,0 %
KOKONAISTALOUS ilman koulutusta	586,2	598,7	-2,1 %
Luvusta on vähennetty sektoreille päällekkäinen summa.**			
KOULUTUS	270,0	270,0	0,0 %
KOKONAISTALOUS	856,2	868,7	-1,4 %
Luvusta on vähennetty sektoreille päällekkäinen summa.**			

*) Luku on arvio perustuen useaan lähteeseen ja sen vuosittainen päivittäminen ei ole mahdollista

**) Tekijänoikeuskorvausten kokonaissummasta on vähennetty arvio musiikkikustantajille Teostolta/NCB:ltä tuloutuvasta summasta. Kokonaistalouden luvusta puolestaan on vähennetty kaksinkertaisen kirjaamisen välttämiseksi tekijänoikeustuloihin kuuluvat mekanisointimaksut sekä elävän musiikin korvaukset, jotka sisältyvät sektorikohtaiseen lukuun. Samoin kokonaistalouden arvosta on vähennetty Musiikin edistämissäätiön apurahat,

jotka muodostuvat muilta sektoreilta saaduista maksuista. Pääallekkäisyyksiä on vähennetty vuoden 2014 kokonaistaloudesta yhteensä 12,4 miljoonaa (vastaava vähennys vuonna 2013 13,6 miljoonaa).

Kuvio 2. Musiikkialan talous Suomessa vuosina 2014 ja 2013 (miljoonaa euroa)

3.5 Työ- ja elinkeinoministeriön tarjoamat etuudet yrittäjille

Julkinen rahoitus on tärkeää yrityksen alku- ja kasvuvaiheessa. Monet erityistilanteet esimerkiksi tuotekehitysprojektit ja kansanvälistymiset hyödyntävät myös julkista rahoitusta. Suomessa valtion tuki kohdistuu yritystoimintaan suoraan erilaisin rahoitusmuodoin. Välillisesti valtio kehittää infrastruktuuria yritystoiminnan tarpeiden mukaan. Kunnat osallistuvat aktiivisesti monin tavoin yritystoiminnan rakenteelliseen kehitystyöhön, jotta saavat alueelleen yrityksiä ja työpaikkoja. Valtion vastuulla on EU-rahoituksen välittäminen. (Leppiniemi 2009, 232.)

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) vastuulla on Suomen yrittäjyyden ja innovaatio-toiminnan toimintaympäristö, työmarkkinoiden toimivuus ja työntekijöiden työllistämiskyky sekä alueiden kehittyminen. TEMin tavoitteena on kehittää yritysten kilpailukykyä, jotta Suomen kilpailukyky paranisi. Työhön liittyvinä välineinä toimivat yritysten kehittämispalvelut, yrityksille myönnettävä rahoitus, toimintaympäristöä kehittävä lainsäädäntö ja toimialojen kehittämishankkeet. (Työ- ja elinkeinoministeriön www-sivut 2015.)

Yrityskulttuuria ja yritysilmastoa parannetaan yrittäjyyttä kannustamalla. TEM tekee yhteistyötä muiden viranomaisien kanssa keventääkseen hallinnollisia rasitteita tietotekniikan avulla. Yrittäjyyden esteitä yritetään madaltaa mahdollisimman tehokkaasti. TEM pyrkii luomaan suotuisat edellytykset elinkeinoelämän toimijoille, jotta laadullinen kilpailukyky pysyy tasokkaana jatkuvan kehityksen paineessa. (Työ- ja elinkeinoministeriön www-sivut 2015.)

Työ- ja elinkeinotoimisto, työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) vastuulla on tarjota julkisia työvoima- ja yrityspalveluita. Julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden tavoitteena on

työmarkkinoiden toimivuuden edistäminen turvaamalla osaavan työvoiman saatavuus, työnsaantimahdollisuuksien tarjoaminen työnhakijoille ja uuden yritystoiminnan syntymisen edistäminen. Yritysten toimintaedellytykset ja työelämän laatu ovat myös jatkuvan kehittämisen kohteina. (Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 916/2012, 8. luku 2 §.)

Työnvälityspalveluita, tieto- ja neuvontapalveluita, osaamisen kehittämispalveluita sekä yritystoiminnan käynnistämis- ja kehittämispalveluita tarjotaan kansalaisille julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen muodossa. Palvelujen piiriin kuuluvat myös henkilöasiakkaan palveluprosessiin liittyvät asiantuntija-arvioinnit. Lain mukaiset tuet ja korvaukset käsitellään myös palvelutoiminnan mukaisesti. (Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 916/2012, 8. luku 2 §.)

Valtiolla on tärkeä rooli yrittäjien auttamisessa tukien, avustusten, lainojen ja takauksen muodossa. Rahaa on mahdollista saada työ- ja elinkeinoministeriön alaisista alueellisista TE-keskuksista, Teknologian kehittämiskeskuksesta (Tekes), erityusrahoitusyhtiöstä Finnverasta, Teollisuussijoituksesta (TeSi), eduskunnan alaisesta pääomasijoittajasta Sitrasta, alueellisista pääomasijoittajarahastoista sekä suomalaista vientiä tukevasta Finnfundista. Yrittäjän on mahdollista saada rahoitusta myös alueellisista kehitysyhtiöistä ja joissain tapauksissa suoraan kunnilta. EU-projektien rahoitus kohdistuu lähinnä kasvukeskusten ulkopuolella toimiviin yrittäjiin. Laajan julkisen tuen tunnetuinpana tuotteena pidetään starttirahaa. (Puustinen 2004, 77.)

Yrityksen kehittämisavustus on tarkoitettu aineellisiin ja aineettomiin investointeihin sekä kehittämistoimenpiteisiin. Sitä myönnetään pääsääntöisesti pienille ja keskisuurille yrityksille. Avustusta ei myönnetä kalatalouteen, maatalouteen eikä metsätalouteen. Avustuksen myöntämisellä on tarkat kriteerit, sillä yrityksellä on oltava edellytys jatkuvaan kannattavaan toimintaan. Avustus vaikuttaa merkittävästi hankkeen toteuttamiseen. Hanke arvioidaan merkittäväksi yrityksen toiminnan kannalta. (Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi 9/2014, 6–8 §.)

Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus on tarkoitettu yritystoiminnan kannalta tarpeellisiin selvityksiin, yritysten tarvitsemien palvelujen kehittämiseen, yritysten

yhteistyön edistämiseen sekä muihin hankkeisiin, jotka parantavat yritysten toimintaympäristöä ja kehittymisedellytyksiä. Sitä myönnetään voittoa tavoittelemattomille julkisille ja yksityisille yhteisöille sekä säätiöille hankkeisiin, jotka parantavat yritysten toimintaympäristöä tai yritystoiminnan kehittymisedellytyksiä. Avustus edellyttää, että hanke edistää merkittävästi alueen pienten ja keskisuurten yritysten käynnistämistä, kasvua tai kehittämistä. Avustuksella on oltava merkittävä vaikutus hankkeen toteuttamiseen. Avustuksen saajalta vaaditaan myös riittävät taloudelliset ja muut edellytykset hankkeen toteuttamiseen. (Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi 9/2014, 11-13 §.)

4 STARTTIRAHA

4.1 Starttirahan perusteet

Starttirahan tarkoitus on edistää uuden yritystoiminnan syntymistä ja samalla työ- ja elinkeinotoimiston (TE-toimisto) asiakkaan työllistymistä. Starttiraha on harkinnanvarainen tuki. Tuen tarkoitus on turvata yrittäjäksi ryhtyvän toimeentulo. Tukea myönnetään päätoimisen yritystoiminnan käynnistämisen ja vakiinnuttamisvaiheessa. Tuen edellytys on päätoiminen yrittäjäys. (Holopainen 2012, 185.)

Starttiraha on aloittavalle yrittäjälle kohdistettu etu. Sen tarkoitus on yrittäjän toimeentulon varmistaminen ja työllisyyden parantaminen. (Ilmonniemi, Järvensivu & Kyläkallio ym. 2009, 50.) Starttiraha on veronalaista tuloa, joten siitä pitää maksaa vero. Starttiraha voidaan maksaa samanaikaisesti useammalle samassa yrityksessä aloittavalle yrittäjälle. Tukea ei tarvitse maksaa takaisin. (Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2015, 23.)

4.2 Starttirahan myöntämisen edellytykset

Työ- ja elinkeinoministeriön on mahdollisuus myöntää starttirahaa yritystoiminnan käynnistämisen- ja vakiinnuttamisvaiheessa enintään 18 kuukauden ajaksi. Starttirahan tarkoitus on turvata yrittäjäksi ryhtyvän henkilön toimeentulo kyseisenä aikana. Henkilöllä on oltava tai hänen on hankittava riittävät valmiudet oiottuun yritystoimintaan, jotta starttirahan myöntämisen ehdot täyttyvät. (Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 916/2012, 8. luku 1–2 §.)

Aiotun yritystoiminnan on oltava luonteeltaan päätoimista. Yritystoimintaan kohdistuu vaatimus, että se toimii kannattavasti. Työ- ja elinkeinotoimistolla on oikeus asettaa tuen saamiselle tarpeellisia ehtoja starttirahan myöntämisen yhteydessä. (Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 916/2012, 8. luku 2 §.)

4.3 Starttirahan myöntämiset esteet

Starttirahan myöntämiselle on useita esteitä. Starttirahaa ei myönnetä, jos aiottu yritystoiminta arvioidaan sellaiseksi, että se turvaa jo itsestään henkilöasiakkaan kohtuullisen toimeentulon yritystoiminnan käynnistämisen- ja vakiinnuttamisvaiheessa. Starttirahaa ei myönnetä, jos se vääristäisi vähäistä enemmän samoja tuotteita tai palveluita tarjoavien välistä kilpailua. Starttirahaa hakeva henkilöasiakas ei saa aloittaa yritystoimintaa ennen kuin tuen myöntämisestä on päätetty. Jos yritystoiminta on jo aloitettu, tukea ei myönnetä. (Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 916/2012, 8. luku 3 §.)

Starttirahaa hakeva henkilöasiakas on siirtymässä työsuhteesta tekemään samaa työtä yrittäjänä. Starttirahaa ei myönnetä, jos hänen pääasiallinen toimeksiantajansa olisi hänen aiempi työnantajansa. Starttirahaa ei myönnetä, jos starttirahaa hakeva henkilöasiakas on olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja tai hänellä on olennaisia yksityisoikeudellisia maksuhäiriöitä. Työ- ja elinkeinotoimisto voi erityisistä syistä pitää kuitenkin tuen myöntämistä tarkoituksenmukaisena. (Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 916/2012, 8. luku 3 §.)

Starttirahaa ei makseta, jos henkilöasiakas saa samalta ajalta tiettyjä erikseen määritettyjä tuloja. Henkilö saa palkkaa tai korvausta tekemästään yritystoimintaansa liittymättömästä työstä. Palkaksi lasketaan myös vuosiloma-ajan palkka ja irtisanomisajan palkka sekä sellainen työttömyysturvalain mukainen etuus, jonka katsotaan turvaavan kohtuullinen toimeentulo. (Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 916/2012, 8. luku 3 §.)

Starttirahan maksamisen esteenä on henkilöasiakkaan saama muu julkinen tuki. Julkinen tuki voi koskea palkkakustannuksia, työttömyysturvalain mukaista työttömyysetuutta tai sosiaalietuutta tai opintotukilain mukaista opintotukea. Yrittäjän toimeentulo on siis turvattu muulla tavoin ilman starttirahaa. (Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 916/2012, 8. luku 3 §.) Opintotukea saava opiskelija ei siis saa starttirahaa.

4.4 Starttirahan hakeminen

Yrityksen perustamista suunnittelevan henkilön kannattaa olla yhteydessä paikalliseen TE-toimistoon hyvissä ajoin ennen kuin yritystoiminta käynnistetään. Starttirahan saamisen mahdollisuus kannattaa myös selvittää. Hakemus starttirahasta ja maksatushakemukset löytyvät TE-palveluiden internetsivuilta. Hakemuksen voi täyttää suoraan sähköisesti. Hakemuksen voi täyttää myös lomakkeella, joka palautetaan paikalliseen TE-toimistoon. TE-toimisto myöntää starttirahan vasta sen jälkeen, kun on ensin selvittänyt yrittäjän tilanteen ja todennut yrittäjyyden olevan hyvä työllistymistapa kyseessä olevan henkilön kohdalla. (Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2015, 23.)

Starttirahahakemuksen yhteyteen on liitettävä liiketoimintasuunnitelma sekä kannattavuus- ja rahoituslaskelmat. Verotodistus on myös pakollinen liite eikä se saa olla kolmea kuukautta vanhempi. Verotodistus on todistus verojen maksamisesta ja siitä selviää, onko hakijalla maksamattomia veroja. Todistuksen saa Verohallinnon toimipisteestä tai sen voi tilata suoraan Verohallinnon internetsivuilta. Yritysneuvonnan asiantuntijat auttavat hakemuksen laatimisessa. Jos hakemuksen täyttäminen tuottaa ongelmia, yritysneuvonnan asiantuntijoiden puoleen kannattaa kääntyä. uolellisesti

täytetty hakemus nopeuttaa hakemuksen käsittelyä ja päätöksen vahvistamista. (Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2015, 23.)

4.5 Starttirahan määrä

Starttirahaa myönnetään korkeintaan 18 kuukauden ajan. Yleisimmin starttirahaa saadaan kuuden kuukauden ajan. Kuuden kuukauden jälkeen starttirahaa on mahdollista myöntää vielä sen pituiseksi ajaksi, joka arvioidaan toimeentulon turvaamisen tarpeeksi. Tässä tapauksessa starttirahan myöntäminen on tapauskohtaista ja harkinnanvaraista. Starttirahan jatkohakemus toimitetaan TE-toimistoon voimassa olevan starttirahakauden aikana viimeistään noin kuukausi ennen kuin starttirahakausi päättyy. (Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2015, 23.)

TE-toimisto voi hankkia ulkopuolisia asiantuntijapalveluja valmistellessaan starttirahapäätöstä. Kun starttirahapäätöksen saanut henkilö jättää asiasta jatkohakemuksen, asiasta tehdään välitarkastus ennen jatkopäätöstä. Välitarkastuksessa arvioidaan haki-
jan ulkopuolisen asiantuntijapalvelujen käytön tarve sekä uuden starttilausunnon täyttämistarve. TE-toimisto arvioi välitarkastuksen yhteydessä liiketoiminnan käynnistymisen toteutumista esitetyn liiketoimintasuunnitelman mukaisesti. Samalla tarkistetaan saako yrittäjä jo tässä vaiheessa riittävän toimeentulon yritystoiminnastaan. Näiden tietojen perusteella arvioidaan jatkohakemuksen tarpeellisuus sekä mahdollinen jaksotus ja kesto. (Holopainen 2012, 1861–187.)

Vuoden 2015 perustuki on 32,80 euroa/päivä ja se maksetaan enintään viideltä kalenteriviikon päivältä. Perustuen lisäksi voidaan maksaa myös lisäosaa. Lisäosa on enintään 60 prosenttia perustuen määrästä. Vuonna 2015 starttirahaa on mahdollista saada bruttona noin 705–1130 euroa kuukaudessa. Bruttomäärästä maksetaan vielä verot. (Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2015, 23.)

TE-toimisto päättää itsenäisesti ja tapauskohtaisesti starttirahan myöntämisestä. Päätökseen vaikuttaa alan kilpailutilanne. Päätöksessä otetaan huomioon myös paikka-

kunnan tarve uudelle yritystoiminnalle. Starttiraha maksetaan kerran kuussa jälkikäteen, kun tuen saaja on tehnyt maksatushakemuksen. Maksatushakemus on toimitettava TE-toimistolle tai ELY-keskukselle kahden kuukauden kuluessa siitä, kun maksatusjakso on päättynyt. (TE-palveluiden [www-sivut](http://www.te-palvelut.fi) 2015.)

Harkinnanvaraisuuden johdosta Suomen paikkakunnat ovat eriarvoisissa asemissa starttirahatuen myöntämisessä. Alueen taloudellinen tilanne ja hakijoiden määrä vaikuttavat tuen myöntämiseen ja saamiseen. Tuen perusteissa ja resursseissa on valitettavasti suuria alue- ja paikkakuntakohtaisia eroja. Tänä vuonna 2015 tukea on annettu alkuvuodesta, mutta joillakin alueilla tämän vuoden määrärahat ovat jo loppuneet. Vuosi on ollut ilmeisen poikkeuksellinen, joten tukea kannatti hakea alkuvuodesta, kun ko. vuoden määrärahoja oli vielä myönnettävissä. Jatkossa aloittavan yrittäjän kannattaa aktiivisesti seurata oman alueensa ja paikkakuntansa taloudellista tilannetta määrärahojen myöntämisessä.

5 KYSELYN TULOKSET

5.1 Teema 1 – Yleistä yrittäjyydestä

Tein teemakyselyn muusikoille. Aiheet koskivat starttirahaa ja yrittäjyyttä. Ensimmäinen teema on “Yleistä yrittäjyydestä”. Kysymyksessä 1 kysyin vastaajan yritystystoiminnan yritysmuotoa. Kaikilla vastaajilla yritysmuoto on toiminimi. He ovat kaikki yksityisiä elinkeinonharjoittajia. Kysymyksessä 2 kysyin, kuinka kauan vastaaja on ollut yrittäjänä. Vastaajat ovat olleet yrittäjinä puolesta vuodesta viiteen vuoteen.

5.2 Teema 2 – Starttirahan merkitys

Toinen teema on “Starttirahan merkitys”. Kysymyksessä 3 kysyin vastaajan tyytyväisyyttä starttirahaan. Starttirahan saanut vastaaja on ollut tyytyväinen starttirahaan.

Kysymyksessä 4 kysyin, mitä hyötyä vastaaja on saanut starttirahasta. Vastaaja kertoi, että hän on pystynyt keskittymään biisien kirjoittamiseen. Vastaajan mukaan starttiraha on ollut hyvä perustoimeentulon turva, koska biiseistä saa tuloa vasta, kun kapaleet soivat radiossa.

Kysymyksessä 5 kysyin, onko starttirahasta ollut mitään haittaa. Kysymyksen tarkoitus on selvittää, onko muusikko menettänyt muita tukia tai etuja starttirahan saamisen johdosta. Starttirahan saanut vastaaja vastasi, että starttirahan saamisesta ei ole ollut mitään haittaa. Hän ei ole menettänyt muita tukia tai etuja starttirahan saamisen johdosta.

Kysymyksessä 6 kysyin, onko starttiraha hyödyllinen tukimuoto. Vastaajat pitivät starttirahaa hyödyllisenä tukimuotona. Starttiraha antaa yrittäjälle mahdollisuuden keskittyä täysin yrityksen käynnistämiseen, ja samaan aikaan starttiraha huolehtii yrittäjän perustarpeista. Starttiraha vastaa siis tarkoitustaan yrittäjän toimeentulon turvaamisella yritystoiminnan käynnistämisvaiheessa.

5.3 Teema 3 – Starttirahan hakeminen ja saaminen

Kolmas teema on “Starttirahan hakeminen ja saaminen”. Kysymyksessä 7 kysyin, miten starttirahan hakeminen sujui ja oliko hakemisessa ongelmia. Vastaajan mukaan starttirahan hakeminen sujui hyvin eikä siinä ollut ongelmia. Vastaaja ei perustellut vastaustaan tarkemmin. Vastaukseen olisi ollut mielenkiintoista saada laajempaa perustelua.

Kysymyksessä 8 kysyin, miksi vastaja ei saanut starttirahaa, jos oli sitä hakenut. Tähän kysymykseen ei tullut vastauksia. Vastaajissa ei ollut henkilöä, joka ei saanut starttirahaa, vaikka oli sitä hakenut.

Kysymyksessä 9 kysyin, miksi vastaaja ei hakenut starttirahaa, jos ei hakenut sitä. Yksi vastaaja ei tiennyt starttirahan olemassaolosta perustaessaan yritystään noin viisi vuotta sitten. Hän ei saanut missään vaiheessa neuvoja starttirahan hakemisesta. Häntä ei myöskään neuvottu, että starttirahaa kannattaa hakea. Vastaaja kertoi, että hän olisi ehdottomasti hakenut starttirahaa, jos olisi tiennyt starttirahan olemassaolosta. Hän investoi soittokalustoon yrityksen perustamisvaiheessa, joten starttiraha olisi ollut tarpeellinen ja hyödyllinen taloudellisena tukena.

Muusikot omistavat yleensä omat soittimensa ym. laitteet ja kaluston, joiden rahallinen arvo voi olla hyvin suuri. Laitteiston investoinnin arvo on yleensä merkittävä. Valitettavasti yrityksen perustamisen yhteydessä yrittäjälle ei ole kerrottu näin tärkeän tukimuodon mahdollisuutta.

Toinen vastaaja ei hakenut starttirahaa, koska hänellä oli jo valmiina vakituiset työsuhteet, joita siirtyi nyt vain tekemään yrittäjänä. Lisäksi hän sai opiskelunsa vuoksi opintotukea. Opintotuki estää starttirahan saamisen, koska kahta valtion tukea ei saa samanaikaisesti. Opintotuesta olisi voinut kuitenkin luopua starttirahan ajaksi. Vastaaja mielestä starttirahaa olisi ehkä voinut saada olemassa olevista työsuhteista huolimatta. Hän ei selvittänyt asiaa tarkemmin yritystä perustaessaan.

5.4 Teema 4 – Yrittäjän ja muusikon rooli

Neljäs teema on ”Yrittäjän ja muusikon rooli”. Kysymyksessä 10 kysyin, miten vastaaja kokee roolinsa yrittäjänä verrattuna muusikon rooliin. Yksi henkilö on sitä mieltä, että hänen roolinsa on aika samantyyppinen. Välillä pitää hoitaa yrityksen kirjanpitoa. Toinen henkilö pitää itseään edelleen muusikkona ja tosi vähän yrittäjänä.

Työ muusikkona on edelleen samanlaista. Yrittäjäyys näkyy lähinnä palkkojen laskuttamisena. Yrittäjäyys on lisännyt byrokraattista työtä. Kolmas henkilö tekee itse kirjanpidon, joten hänen täytyy koko ajan pohtia, mitkä ovat vähennyskelpoisia ostoja jne. Hän hoitaa myös laskutuksen itse, joten hän joutuu miettimään laskutukseen liittyviä asioita kuten alv-asiat, maksuajat ja perintä. Hän on ollut yrittäjänä vasta puolen vuoden ajan, joten virallisten asioiden hoitaminen vie tässä vaiheessa paljon aikaa, koska yritystoimintaan liittyvät asiat ovat vielä niin uusia.

5.5 Teema 5 – Yleiset neuvot

Viides teema on ”Yleiset neuvot”. Kysymyksessä 11 eli viimeisessä kysymyksessä kysyin, mitä yleisiä neuvoja vastaaja antaisi tulevalle nuorelle muusikkoyrittäjälle. Yksi vastaaja suositteli starttirahan hakemista. Hän suositteli myös yrittäjäkurssille menoa.

Toisen vastaajan mielestä kannattaa miettiä tarkkaan, perustaako yrityksen vai käyttääkö esimerkiksi palkkiopalvelua. Vastaajan mielestä yrityksestä on hyötyä, jos työ on monipuolista ja muusikko haluaa pitää kaikki langat omissa käsissään. Vastaaja itse miettii vuosittain kannattaako yritystoimintaa jatkaa.

Kolmas vastaaja suosittelee yrityksen perustamista. Yrittämisen ohessa oppii samoja asioita kuin koulussa, mutta tosielämässä. Hänen mielestään ”Yrittäminen on ns. köyhän miehen kauppakorkeakoulu”. Yrittäjäyys kannustaa luovuuteen ja antaa mahdollisuuden vastata itse omasta toimeentulosta. Yritysmuotoa ja erityisesti vakuutuksia pitää pohtia tarkasti. Vakuutusmaksuista tulee herkästi korkea maksuerä. ”Yrittämisen tarkoitus ei kuitenkaan ole itsensä vakuuttaminen” vastaaja kiteytyttää mielipiteensä. Yritysmuoto kertoo yrityksestä. Toiminimeä voidaan helposti pitää epävakana yrityksenä. Toiminimessä on taloudellinen vastuu yrittäjällä itsellään, joten vastuuvakuutus on monille yrittäjille varmasti hyödyllinen. Henkilön mielestä yrittäjän eläkevastuumaksut ovat epäreiluja.

Tein kyselyn sähköpostilla. Lähetin kysymykset sähköpostilla vastaajille ja he vastasivat kirjallisesti myös sähköpostilla. Halusin haastatella muutamia henkilöitä ja saada tietoa heidän kokemuksistaan yrittäjyydestä ja starttirahasta. Kyselystä olisi saanut monipuolisemman, jos haastattelu olisi tehty suorana henkilöhaastatteluna eikä sähköpostikyselynä. Haastattelun yhteydessä olisi ollut mahdollista tehdä tarkentavia lisäkysymyksiä. Tekemälläni kyselyllä sain joihinkin kysymyksiin lyhyet vastaukset, eikä vastaajille ollut mahdollista tehdä täydentäviä lisäkysymyksiä.

6 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää alkavalle yrittäjälle, mikä on starttiraha ja starttirahan tarkoitus ja mitkä ovat starttirahan saamisen perusteet. Kyselyn avulla karitoitin etenkin muusikoiden henkilökohtaisia kokemuksia yrittäjyydestä ja starttirahasta. Starttiraha perustuu yritystoiminnan edistämiseen ja työllisyyden lisäämiseen. Starttirahan tarkoitus on turvata yrittäjäksi ryhtyvän henkilön toimeentulo yrityksen käynnistämisen- ja vakiinnuttamisvaiheessa maksimissaan 18 kuukauden ajan.

Suomen valtion tunnetuimpana tukena aloittavalle yrittäjälle pidetään starttirahaa, jonka myöntää työ- ja elinkeinotoimisto (TE-toimisto) oman harkintansa mukaan. Koska starttiraha on harkinnanvarainen tuki, kukaan ei saa sitä automaattisesti. Harkinnanvaraisuuden johdosta Suomen paikkakunnat ovat eriarvoisissa asemassa. Alueen taloudellinen tilanne ja hakijoiden määrä vaikuttavat tuen saamiseen. TE-toimisto myöntää starttirahan kahdessa osassa. Ensimmäinen osa on 1–6 kuukauden ajanjakso. Myönnetty tuki on vuonna 2015 noin 705–1130 euroa kuukaudessa. Starttirahaa on mahdollista saada jatkohakemuksesta korkeintaan 18 kuukauden ajan.

Jokaisen itsenäisen yrittäjän tavoitteena on luonnollisesti toimeentulon turvaaminen. Yrityksen perustamisen keskeisiä asioita ovat alkupääoma ja rahoitus. Aloittava yrittäjä tarvitsee yrittäjyyden alkuvaiheessa taloudellista tukea. Starttiraha on yrittäjälle tärkeä tuki sekä taloudellisesti että henkisesti. Tukia tarvitaan, kun niillä on

riittävät perusteet. Tuen on vastattava sitä tarkoitusta, mikä sille on osoitettu. Starttiraha vastaa sille osoitettua tarkoitusta. Starttiraha turvaa yrittäjän omaa henkilökohtaista taloutta ja parantaa henkilön työllistymistä. Starttirahaa ei ole siis tarkoitettu yrityksen käyttöön, vaan tuen saajan omaan henkilökohtaiseen käyttöön.

Starttirahan euromääräinen summa on suhteellisen pieni. Yritystä ei perusteta sen takia, että saa starttirahan. Tuen määrän vähäisyys ei väärin merkittävästi kilpailukykyä eikä johda väärinkäytöksiin. Lainsäädännön on reagoitava nopeasti ja tehokkaasti yhteiskunnan muuttuviin olosuhteisiin ja tarpeisiin, jotta lainsäädännön keinoin vastataan kilpailukyvyn haasteisiin. Yrittäjyydellä on suuri yhteiskunnallinen ja kansantaloudellinen merkitys. Kun yrityksen olemassaolon perusta on luotu, yrittäjän henkilökohtainen toiminta ja liikeidean menestyksellisyys ratkaisevat yrityksen toimintaedellytyksen ja kannattavuuden jatkumisen.

Suomessa on tapahtunut viime vuosina suuri rakennemuutos. Rakennemuutos muuttaa vielä tulevana vuosina merkittävästi elinkeinoelämän perusteita. Yleinen ilmapiiri on madaltanut yrittäjyyteen kohdistuvia asenteita ja mielipiteitä. Yrittäjäilmapiiri kaipa silti vielä paranemista. Pienet ja keski suuret yritykset työllistävät eniten uusia työntekijöitä. Suomessa on paljon yrittäjiä, jotka työllistävät vain itsensä. Muusikoyrittäjät toimivat usein yksin yrittäjinä.

Monet yritykset työllistävät myös useita työntekijöitä. Menestyvä yritystoiminta parantaa työllisyyttä ja kasvattaa verovaroja. Talouskasvu edellyttää yrittäjyyttä. Samaa aikaan ostovoiman kasvu vahvistaa merkittävästi taloudellista hyvinvointia ja parantaa Suomen kilpailukykyä. Yritysten toimintaedellytyksiä ei saisi lannistaa liian raskaalla byrokratialla. Valitettavasti verotus ei kohtelee yrittäjiä kannustavasti. Valtio ei kanna yrittäjän riskiä, vaan yrittäjä kantaa itse yritystoimintansa taloudellisen riskin.

Musiikilla on ollut tärkeä kulttuurillinen merkitys koko ihmiskunnan historian ajan. Musiikki vaikuttaa kaikkien ihmisten elämään jollain tapaa. Musiikkiala on ollut voimakkaasti kasvava bisnes viimeisen kahdenkymmenen vuoden ajan. Musiikkialan ammattimainen yrittäjyys on kehittynyt voimakkaasti siitä, kun musiikkia pidettiin

lähinnä taidelähtöisenä kulttuuritoimintana. Suomen musiikkialan kokonaistalouden arvo vuonna 2014 oli noin 850 miljoonaa euroa. Summa on siis merkittävä.

Muusikko on usein yrittäjä olosuhteista johtuvista syistä. Esiintymispalkkioiden laskuttaminen yrityksen kautta nopeuttaa esiintymispalkkioiden saamista. Muusikoiden yleisimmin käytetty yritysmuoto on toiminimi. Moni muusikko tekee työtä yksin, joten yrittäjänä toimiminen vaatii ahkeraa työtä ja selkeää tulevaisuuden näkemystä. Menestystä ja julkisuutta voi olla hyvinkin vaikea ennustaa. Muusikkoyrittäjyyden erityispiirteisiin kuuluu, että alalle tulevien henkilöiden tavoitteena ei ole bisneksen teko. Yleensä henkilö on alalla kiinnostuksesta, rakkaudesta ja intohimosta musiikkiin.

Musiikkibisneksen toisena tyypillisenä piirteenä pidetään liiketoiminnan kohdistumista henkisiin aikaansaannoksiin. Tulevaisuuden ennakointia hankaloittaa se, että taiteelliset arvot ja kaupalliset käyttökelpoisuudet ovat hyvin häilyviä. Tuotteen käyttökelpoisuutta mittaavat kriteerit puuttuvat, joka puolestaan aiheuttaa epävarmuutta. Musiikkibisneksessä verkostoitumisella ja henkilökohtaisilla kontakteilla on suuri merkitys.

Tekemäni kyselyn vastausten perusteella starttirahan saamiseen ollaan tyytyväisiä. Starttiraha on hyvä perustoimeentulon turva, koska muusikko pystyy keskittymään yrityksen alkuvaiheessa musiikin tuottamiseen. Starttirahaa pidetään hyödyllisenä tukimuotona. Se antaa muusikolle mahdollisuuden keskittyä yrityksen käynnistämiseen, kun starttiraha huolehtii yrittäjän perustoimeentulosta. Kyselyn perusteella starttiraha vastaa siis tarkoitustaan. Starttirahan hakeminen sujui hyvin ilman ongelmia.

Vastausten perusteella starttirahaa jätettiin myös hakematta. Yhtenä syynä oli tietämättömyys, koska hakija ei tiennyt starttirahan olemassaoloa eikä saanut opastusta tuen hakemiseen. Toisena syynä oli jo olemassa olevat valmiit ja vakituiset työsuhteet, joita henkilö siirtyi tekemään yrittäjänä. Samaan aikaan hän sai myös opintotukea.

Vastausten perusteella muusikko kokee roolinsa vahvempana muusikkona kuin yrittäjänä. Yrittäjyys on lisännyt byrokraattista työtä. Tämä työllistää muusikoita

paljon. Yrittäjyys kannattaa silloin, kun muusikko haluaa hallita itse omaa yritystoimintaansa.

Vastausten perusteella muusikot suosittelivat starttirahan hakemista ja yrityksen perustamista. Yrittäjäkurssin käymistä suositellaan, koska se auttaa ymmärtämään yrittäjyyden vaatimuksia. Yrityksen perustamisen vaihtoehtona kannattaa selvittää palkkiopalvelun käyttämistä. Yrittäjyyden kautta muusikko vastaa itse omasta toimeentulostaan ja kantaa taloudellisen vastuun.

Musiikkiala on mahdollinen toimeentulon lähde. Jokaisen tulevan nuoren ammattimuusikon kannattaa miettiä omalta osaltaan työllistymisen mahdollisuuksia ja eri vaihtoehtoja. Itsensä työllistäminen yrittäjyyden avulla on vakavasti otettava vaihtoehto. Kokeneilta muusikoilta saadut kannustavat esimerkit rohkaisevat ja tukevat aloittavia muusikkoyrittäjiä omissa ratkaisuisaan.

LÄHTEET

Ahokas, P., Nikula, J. & Pesonen, R. (toim.) 2004. Artist ABC - Avaa ikkunoita musiikin maailmaan. Helsinki: T2 Promotions Oy.

Heikkilä, T. 2001. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Oy Edita Ab.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2004. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Holopainen, T. (toim.) 2012. Yrityksen perustamisopas - Käytännön perustamistoimet. Jyväskylä: Bookwell Oy.

Hänninen, K., Liuskari, M. & Suonio, J. 2005. Forum. Taloustieto. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.

Koivisto, J. & Luonila, M. 2015. Musiikkialan talous Suomessa 2014. Tutkimuksia ja tunnuslukuja 10. Music Finlandin digitaalinen verkkojulkaisu. Viitattu 29.10.2015. <http://musicfinland.fi>

Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta. 2012. L 28.12.2012/916 muutoksineen.

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi. 2014. L 9/2014 muutoksineen.

Lehtinen, L. 2011. Muusikon sopimusopas. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Leppiniemi, J. 2009. Rahoitus. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Niskanen, J. & Niskanen, M. 2013. Yritysrahoitus. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Numminen, R. & Ohvo, S. 2007. Oikeus käytännössä - Liiketoiminnan juridiikka. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Perustamisopas alkavalle yrittäjälle. 2015. Suomen Uusyrityskeskukset ry:n digitaalinen verkkojulkaisu. Viitattu 13.9.2015. <http://www.ensimetri.fi>

Perustuslaki. L 11.6.1999/731 muutoksineen.

Puustinen, T. 2004. Avain omaan yritykseen. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

RedFoxsanakirja.fi -portaalin www.sivut 2015. Viitattu 21.9.2015. <http://redfoxsanakirja.fi>

SuomiSanakirja.fi -portaalin [www-sivut](http://www.sivut) 2015. Viitattu 21.9.2015. <http://www.suomisanakirja.fi>

TE-palveluiden [www-sivut](http://www.sivut) 2015. Viitattu 29.10.2015. <http://www.te-palvelut.fi>

Tolppanen E. & Tuomainen, T. 2012. Musiikkialan talous Suomessa 2011. Tunnuslukuja ja tutkimuksia 2. Music Finlandin digitaalinen verkkojulkaisu. Viitattu 10.10.2015. <http://musicfinland.fi>

Työ- ja elinkeinoministeriön www-sivut 2015. Viitattu 22.9.2015. <https://www.tem.fi>

Viitala, R. & Jylhä, E. 2013. Liiketoimintaosaaminen - Menestyvän yritystoiminnan perusta. Helsinki: Edita.

TEEMAKYSELY

Yleistä yrittäjyydestä

1. *Mikä on yritystoimintasi yritysmuoto?*
2. *Kuinka kauan olet ollut yrittäjänä?*

Starttirahan merkitys

3. *Oletko ollut tyytyväinen starttirahaan?*
4. *Mitä hyötyä olet saanut starttirahasta?*
5. *Onko starttirahasta ollut mitään haittaa?*
6. *Onko starttiraha mielestäsi hyödyllinen tukimuoto?*

Starttirahan hakeminen ja saaminen

7. *Miten starttirahan hakeminen sujui? Oliko hakemisessa ongelmia?*
8. *Jos et saanut starttirahaa vaikka hait sitä, miksi et saanut sitä?*
9. *Jos et hakenut starttirahaa, miksi et hakenut sitä?*

Yrittäjän ja muusikon rooli

10. *Miten koet roolisi yrittäjänä verrattuna muusikon rooliin?*

Yleiset neuvot

11. *Mitä yleisiä neuvoja antaisit tulevalle nuorelle muusikkoyrittäjälle?*